

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De legibus disputatio - Cod. Ettenheim-Münster 336

[S.l.], [17. Jahrh.]

Sectio 5ta

[urn:nbn:de:bsz:31-131792](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131792)

Ceteris, quoad prouisiones, uisibiles. ad. in l. expressa
l. laicula exceptione habeant.

Sectio 5. ta

Quomodo lex Impleatur?

Concto 1. Ad implationem legis non requiritur in
tentionis implendi; imo sufficit intentio non im-
plendi. Et uis et uita; quia sufficit facere
id, quod praecipit, seu non facere quod prohibe-
t. Lex aliud non intendit eorum intentio quiescit.
Aucedit quod intentio sit alicuius interitus, qui per
se ac ex parte a lege hinc imperari non potest, ut
supra uiding. Ita si scriptum fuerit, ut quod
reflere non intendat satisficere, aut uicite
intendat non satisficere in reuolue horarum
auditione fieri, implatione uoti, perfolati-
one poenitentiae. In satisficere: Volu nonnulli
exipiunt. Sed qha

Ob. 5. Auctus non operantur ultra intentionem
operantis: go qui non uult satisficere non sa-
tificat. R. diff. Ans: auctus non operantur
ultra intentionem operantis quando se in po-
tente operantis satisficere, l. non, quod: su-
nego.

Inflar: qd p̄t aliquis satisfacere precepto per
 artu' ex circumstantia extrinseca tributu' v. qui
 uniat ex vana gloria. R. solum quod dicitur:
 quia ex tunc solum imperat substantia' aut non
 modu'.

Ob. 2. Si non requiritur intentio im-
 plendi etiam satisfaciens qui cogit ad imple-
 tionem: s. frequens e' absurdum qd et Ans. R.
 cum dist. Si coartio tollat libertatem, non
 satisfacere; satisfacere a. s. non tollat. quia
 requiritur actus libera, q. non datur absq. vo-
 luntate.

Ob. 3. Debitor n̄ satisfaciit obligationi
 dumentoru' florenoru' s. liberali donatione ad
 dumentos: qd requiritur intentio satisfaciendij.
 R. neg. sequitur: quia similibus obligationes
 proveniunt ex volute promittentis, v. ventis
 qui sunt ab initio libere debitoru' se q̄stitu-
 ere potuit, ita in debito libere p̄t permanc-
 re; obligatio a. parendi legi dicitur ex volute
 legislatoris, ideoq. n̄ extenditur ultra eius
 intentionem et voltem, nempe ultra substantia'
 operis precepti.

Concl. 2. Diverse leges p̄vnt impleri

uno actu. Et etiam coram et verba. Nam duplici
ei precepto ieiunandi satisfaciunt ieiunio uno:
ut iuxta reuelatorem horarum satisfaciunt, etiam si et
eius ordinis et eius beneficii ad eum tenentur.
Item si in iudicium festum in Luna satisfaciunt,
unum factum audias quod quo oia patent ipsa
experientia. Non in per unum reuelatorem unum
iudicium et laudum satisfaciunt pro duobus diebus,
nec unum confessionem pro duobus annis, quod
quod subtile in gratiam adferat ut Charomuel.
cum satis esset aliud esse mentem legislatoris. Item
etiam ab Alexandro VII. Anno 1666 Damna-
ta est hoc sententia: Unus officio potest quis satisfacere
duplici precepto pro die profecto et
crastino. Neque satisfaciunt qui alteri ex duobus ob-
ligationibus debet mille florenos, si unus debet
mille; quia in debitis iustitia attenditur equo-
litas rei ad rem. non est autem unum mille, equale
duobus millibus. Unde etiam patet aliud in his ca-
mentis et intentione obligantis, et verbum in-
de est apud oes Doctores, si obligatos sint iustitia,
non potest plurius unum actu satisfaciunt; sed si sunt
obligatos diversarum virtutum et ut diximus ex
de obligantis aliud non colligatur.

5. Lex pure poenalis à lege mixta di-
 stinguj: quod hoc duo membra continent,
 quoru' primo aliquid precipit, aut velat,
 altero poena adijcitur, ut, nemo frumen-
 tu' evectat ex Imperio; si quis evectit
 eius bona confiscabuntur. Vel quod ne
 Charameel ponit: ego hanc id precipio
 sub precepto fidei et sub poena nullius
 gloriatoru'. Ita v. solis poena menti-
 onis faciat, ut, qui ligna in Tali fluvio
 caiderit, unum Imperialibus mulcabitur;
 l. ut Charameel: ego hoc precipio subta-
 li poena Eporalj. Ubi licet ponatur verbum
 precipio, n. tunc ponitur ut membrum defini-
 tivu', s. sola formula uniu' membru' con-
 stituit. Solest tñ, quod bene notandum
 est in lege pure poenali, graue peccatij
 factu' per dñs, id e. case l. scandalij, l.
 periculi. l. d. omni iij se exponit transgressor

6. Tam poena quam sententia Iudicis esse
duplicem; nam poena alia est positi-
va alia privativa. Positiva e ad cuius
executionem actus aliqui requiritur ut su-
plium mortis multas flagellatio exilium
solutio multas &c. Privativa e ad cuius
executionem nullas requiritur actus, ut sit
infamia inhabilitas ad officia, beneficium,
amissio dignitatis, revocatio et annullatio
actuum. Item privativa e alia q; in
rebus transfactis dominij sui iuris acquiritur
q; alia q; privat. iure seu dominio
aquisito ita concepto possiderij. Iustus
alia poena e lata sententia, ad quod res
obligata ex sola vj legis obss. veteris
iudicis sententia q; emolumenta. Duo sunt
primis: Ipso iure, ipso facto excoicatus
aut suspensus sit; et ipso iure non voce
actus et passiva q; alia sententia ferenda,

ad quod n̄ obligat, reus ante sententiam in
 diis damnatoris et sui exprimi solet:
 qui hoc b. illud fecerit, exprimit, b. ex
 iocabit. Transgrediendo hoc sub poena ex
 iocatiois privatis honorum in sententia quo=
 q. iudicis alia e damnatoria, qua
 iudex reus ob vimin admittit ad ur=
 ta poena damnat. alia declarato=
 ria, qua iudex declarat admittit ee
 vimin, glia legi poena imponente.
 Ut a. hoc declaratio iudicis vim et
 efum foriatis, debet fieri iudice, hoc
 e, transgressor legis debet citari, et
 publice declarari reus viminis gliale=
 ge admitti, ut docent Juris periti.

Commend et uelā sententiam ee glia
 Caroland et Valentia, quod legislator
 la civilis qua Cuius obligari potit ad
 poena etn positiva ab ipso res exsequenda

antequam enter ad oem iudicium sententiam et
declaratoria modo poena sit moderata
la nec nimis acerba. Si n. hoc sit
nimis difficile, qualis e. v. g. mutilas
p. supplicium mortis n. pot. reg. obligari
ad tam per se ipsu. exsequenda. Veru.
hoc de p. b. t. de facto quid sentienda
sit. Condo 6. Nulla fere lex hna ob-
ligat ad poenam sine privilegio sine posi-
tiva ante sententiam iudicis saltem declara-
toria, quantumvis lex expresse dicat poe-
na incurrere de facto ipso iure, obq. no-
va declaratio. Ita Granadus facit.
Sotus Covarruvias Molina Vazquez
Sanchez Baras Perez Salas Lepig. et
pluribus. Libri: Oia st. restringenda
et in poenis benigniori legis interpreta-
tio facienda: qd. si in probli. fundamentis

redij^o p^o poenales leg^o expectare iudicis
 sententiam, ea erit expectanda. Atq^{ue} fun-
 damentum redendij. Hinc ostendit^r, quia
 verba illa info nre ipso facto reus pri-
vatus esto suo beneficio ex placij ponit
 ut signent sine nova sententia condemnato-
 ria reu^o d^o re privarij. In excludunt
 iudicis sententiam. Item si dicitur lex,
aliquis se privatum abq^{ue} nova dila-
tae, ante declaracionem l. quid simile si
exptari p^o ut excludat declaracionem
poenae n^o a. delictij. Dixij nulla fere
lex ut excluderem^o poenam, qua con-
tingit incestuosij privati debiti petitione,
 nam n. statim incurrj nulla expectata
 iudicis sententia etm declaracione crimi-
 nis eor^o tot sententia apud Sanchez lib.
 9. de Matrim. c. 30. num. 2. quia in hac
 poena sunt in censuris, proxijs et usq^{ue} obli-

nisi legij delinquentes ante oem iudi-
cis sententiam. Unde

Ob. Poena privativa incurrat ante
oem iudicis sententiam ut patet in ver-
bis Celsus talis sententia: go n. substat
Conto. R. neg. Ans: Ad eij laudem
eo censuras n. id eo potius incurrj ante
oem sententiam quod fuit poena privati-
va, s. quod magis declarat talis
e. mente Regulatoris, fuit et ille poe-
na privativa, q. n. acquiritur impe-
ditur, quia leges, per quas talis poena
inducit s. g. rationales, ha. ut mens et
sensu Regulatoris fit: Si hoc feceris, n.
potes obtinere hoc ius; potes v. obtine-
re, si non feceris. q. q. qui eiusmodi
legem violat privatis ipso facto iure a-
quirendi aliquod d. omnium, eo quod g. d. o. e.
ad illud acquiritur requiritur n. impleve-
rit. Ita Chring qui n. orat nec residet

in facit fructus suos. Qui v. lege poena
 la ipsi facto privati iure usufructu ar-
 dia et possionem eam poena non inuenit
 ante omnem iudicis sententiam quid quid
 Vasquez Suarez alijs reclamant.

Procto. Post sententiam iudicis reg ad
 uaria tenet. Expto: Reus ex iur. Libertatis
 sententia tenet.

1. Poena sustinere sine reprobatione. ubi
 non iudex post sententiam sufficienter latus habet
 ius exsequendi poenam. Reg, in quem agit,
 non potest huc ius resistendi.

2. Non tenet poenas corporales a verbis in
 se exequi, proferri, et commodis a ministris
 iustitiae infligi possunt.

3. Ad mortem damnatus esse non tenet ad
 actiones, et commodis per ministros iustitiae
 et possunt obligari et ad eas, quo per eosdem
 commodis exerceri nequeunt v.g. ne ad locum
 feralis ascendere.

4. Tenet exequi poenas corporales, et in se
 magna auctoritate habet v.g. ne in carcere

in exilium et ibi manere soluto tempore
damnato. In ad duriores aut grauius valde
carere n. tenet in is manere, si commode
inde aufugere possit. D. oul. Arriaga D. 23. num.
57. Et nos id supra tradidimus

5. Reus denique damnatus ad pecuniam pecu-
nariam tenetur solvere. D. exigat; quod si
sententia clare id exprimat, solvere tenetur
antequam exigatur. quo casu si req. morietur
ante solutionem, heres statim solvere tenetur
ut h. l. i. o. i. s. nec refert quod l. de poena
ff. de poenis dicitur poena ad heredes non
transire, etiam id intelligendum l. de poena
corporali; l. de pecuniaria, q. n. fuit de-
bita, vivente reo ob defectum sententiae. Bi-
n. si clare id exprimat. sed retinere ad
p. l. s. o. n. e. p. e. l. a. t. i. s. in quo sensu intelligendum e
Palanus D. 2. par. 4. num. 6. ubi ait, pra-
terea et usum tunc, ut poena pecuniaria
n. solvatur, donec petatur.

Sectio 4. Quod sit Legis obm 6

Sectio 4. ta

Quod sit Legibus Subiecto 6

Concto s. Regillator tenets suis legibus; quoad Utrū Regillator
 culpa seu omi dicitur. non in dicitur. neqz tenets observare
 omnibz. Pars s. e. ius d. Philorū, quod Regillator suas leges.
 et Canonistarū. et patet in illo S. Augustini. Fur. Libr.
 pis est pars arno suo non congruens. Item illo
 Canonis: Latere legē quod tu ipse delisti. Libr
 pars 2. da Si n. Regillator tenets sua lege quoad
 poena et omi coactiva, et obligata et n. et
 obligata. Et obligata ut supponit: non est ob
 ligata, quia legē a se lata tollere potest ad libi-
 ta. confirmata: nemo proprie se infū cogit. 6
 Regillator non et non tenets suis legibus quoad
 omi coactiva, s. dicitur em. Libr pars 3. ta
 Regillator tenets suis legibus indiente statu et
 ratione legis naturalis dicantur Regillator dicit
 se cum subditis conformare, ipsi expto pro-
 re: go non tenets dicitur seu precise in extra-
 ctione legis proprie a se lata, s. indudent
 dixi, idqz non in sub veniali, si ab ipso scan-
 dalū, damna Libr pars 4. Regibus munici-
 palibus subiectarū sibi provincialiū a se confirmatis

Libr.

Libr.

de tempore
 et quod vale
 si comm
 magis d. i.
 ad poena
 qz; puz
 obere ten
 si reg motu
 dicitur dicitur
 de poena
 heredes non
 de poena
 s. fuit
 a fuit
 relinere
 d. dicitur
 ubi dicitur
 poena punitiva